

بیست و یکمین المپیاد شیمی ایران

مرحله اول – هفتم بهمن هشتاد و نه

ویرایش و پاسخ :

مهندس مرتضی خلینا

تذکرات آزمون: ضمن آرزوی موفقیت برای شما داوطلب گرامی، خواهشمند است قبل از آزمون به موارد زیر توجه کنید.

- تعداد سوالات این آزمون، ۶۰ سوال و وقت آن ۱۲۰ دقیقه است.
- پاسخ درست به هر سوال ۳ نمره‌ی مثبت و پاسخ غلط ۱ نمره‌ی منفی دارد. در هر سوال از میان گزینه‌های داده شده دقیقاً یک گزینه پاسخ صحیح آن سوال است.
- استفاده از ماشین حساب در این آزمون مجاز است.
- همراه داشتن تلفن همراه مجاز نیست، حتی اگر از آن استفاده نکنید تقلب محسوب می‌شود.

توضیح: متن تمام سوالات حروف‌چینی مجدد، ویرایش و بازبینی شده است، اما امکان اشتباه وجود دارد و لذا از تمام اساتید محترم و دانش آموزان عزیز درخواست می‌شود اشتباهات این متن را از طریق قسمت «تماس با ما» در سایت www.IRYSC.com یا ایمیل info@irysc.com اعلام فرمایند تا در اسرع وقت تصحیح شود.

با تشکر فراوان از آقایان کیارش آزادی، حیدر مروج و مهدی کاظمی : خلینا - ۱۳۸۹/۱۱/۷

(۱) در کدام گونه‌ی شیمیایی زیر با ۱۶ الکترون ظرفیت، اتم مرکزی (X) عنصری از گروه پنجم اصلی جدول تناوبی است؟

د) NXN^{2-} ج) OXN^- ب) SXN^- لف) NXN^-

(۲) حالت فیزیکی کدام ترکیب شیمیایی در شرایط عادی به صورت گازی است؟

د) $TiCl_4$ ج) $AlCl_3$ ب) BeF_2 الف) SiH_4

(۳) تعداد الکترون‌های جفت نشده در کدام یون واسطه از همه بیشتر است؟

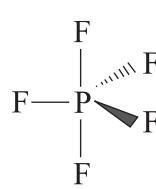
د) $^{23}V^{2+}$ ج) $^{25}Mn^{2+}$ ب) $^{26}Fe^{2+}$ الف) $^{24}Cr^{2+}$

(۴) کدام ترکیب تعداد اتم‌های بیشتری دارد؟

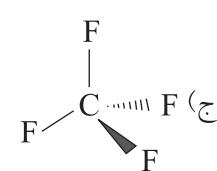
- ب) آمونیوم دی‌کرومات
د) آمونیوم هیدروژن فسفات

- الف) آمونیوم هیدروژن سیانید
ج) روی استات

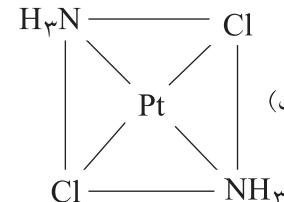
(۵) کدام ترکیب قطبی است؟

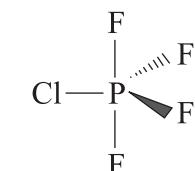
(د)

(ج)

(ب)

(الف)

(۶) کدام گونه‌ی شیمیایی باید به صورت آنیونی و یک بار منفی باشد؟

د) SF_6 ج) BrF_5 ب) ICl_4 الف) IOF_5

(۷) کدام گونه‌ی شیمیایی خمیده است؟

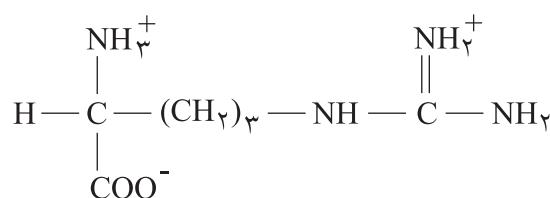
د) تری‌یدید

ج) قلع (II) کلرید

ب) هیدروژن سیانید

الف) کربن دی‌آکسید

(۸) در فرمول شیمیایی زیر چه تعداد از اتم‌ها با توجه به آرایش الکترونی آنها با اتم‌های مجاور، آرایش هندسی مسطح سه‌ضلعی دارند؟

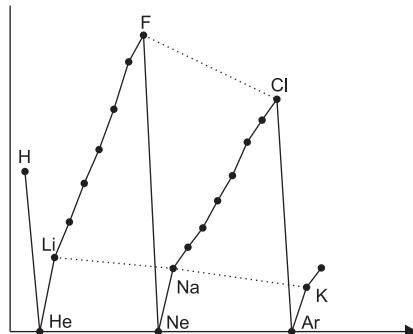
د) ۳

ج) ۱

ب) ۴

الف) ۲

نمودار زیر، تغییر کدام ویژگی عنصرهای جدول تناوبی را بر حسب عدد اتمی آنها نشان می‌دهد؟

د) بار مؤثر هسته

ب) انرژی نخستین یونش

ج) الکترونگاتیوی

الف) واکنش پذیری

عنصر X بیشترین الکترونگاتیوی را در تناوب دوم جدول تناوبی دارد و عنصر Y دارای بیشترین انرژی یونش در تناوب سوم است. فرمول کدام ترکیب زیر بر اساس قاعده‌ی اکت درست است؟

د) OX_3

ج) XY

ب) OX_2

الف) HY

AO_3^- شکل هرمی دارد. با رعایت قاعده‌ی اکت، A به ترتیب از راست به چپ به کدام دوره و گروه جدول تناوبی تعلق دارد؟

د) ۳ و ۷

ج) ۳ و ۵

ب) ۲ و ۷

الف) ۲ و ۵

کدام مقایسه در مورد ویژگی‌های داده شده درست است؟

الف) انرژی پیوند گوگرد - اکسیژن :

$SO_2 > SO_3^- > SO_4^{2-}$

ج) نقطه‌ی ذوب :

$Na_{19} < Rb_{27} < K_{39}$

در کدام گزینه، زوایای پیوند در همه‌ی گونه‌ها با یکدیگر برابر است؟

ب) ClO_3^- ، BF_3 ، CO_3^{2-}

الف) ClO_2^- ، O_2^- ، NH_2^-

د) انرژی شبکه :

ج) CH_2Cl_2 ، SF_4 ، $AlCl_4^-$

نام کدام ترکیب شیمیابی درست است؟

ب) NH_4BrO_2 : آمونیوم برمیت

الف) $CoPO_4$: کالت(II) فسفات

د) $Mg(NO_3)_2$: منیزیم نیترید

ج) Cl_2O_5 : کلرو پتوکسید

در بین مولکول‌های زیر چه تعداد مولکول قطبی می‌توان یافت که کلیه‌ی پیوندهای آن قطبی باشد؟

H_2O_2

C_2H_6

SiH_2F_2

SO_3

گازی($BeCl_2$)

د) ۴

ج) ۱

ب) ۲

الف) ۳

۲۵ میلی‌لیتر محلول $AgNO_3$ با ۲۵ میلی‌لیتر محلول X مولار KCN مخلوط می‌شود. در صورتی که $\bar{Ag}(CN)^-$ تولید شود و غلظت CN^- آزاد باقی‌مانده در محلول 2×10^{-2} مولار باشد، غلظت X مولار اولیه‌ی KCN چه قدر بوده است؟

د) 8×10^{-3}

ج) 2×10^{-3}

ب) 4×10^{-3}

الف) 10^{-3}

(۱۷) در اثر سوختن CS_2 مایع، CO_2 و SO_2 تولید می‌شود. اگر حجم گاز تولید شده در شرایط STP برابر ۱۶/۸ لیتر باشد، حجم CS_2 (با چگالی $1/25\text{g/cm}^3$) چند میلی لیتر بوده است؟ IRYSC.COM

$(S = ۳۲, C = ۱۲)$

- الف) $۳۰/۴$ ب) $۵/۶$ ج) $۱۵/۲$ د) $۱۱/۲$

(۱۸) در واکنش وزن‌های مساوی از K و H_2O ، ۵ گرم H_2O واکنش نداده باقی می‌ماند. چند لیتر H_2 در شرایط STP تولید می‌شود؟ IRYSC.COM

$(H = ۱, O = ۱۶, K = ۳۹)$

- الف) $۴/۴۸$ ب) $۳/۳۱$ ج) $۵/۳۳$ د) $۲/۶۷$

(۱۹) از واکنش ۱۰ گرم کربنات فلز M با فرمول MCO_2 با چگالی $1/76\text{g/L}$ تولید شده است. درصد جرم فلز M در نمک کربنات چه قدر است؟ IRYSC.COM

- لف) ۴۰ ب) $۲۸/۵$ ج) $۴۸/۲$ د) $۳۴/۶$

(۲۰) محلول $Ca(NO_3)_2$ با غلظت $۰/۰$ مولار و HNO_3 (با چگالی $۱/۲\text{g/cm}^3$) با نسبت حجمی به ترتیب ۴ به ۱ مخلوط می‌شوند. غلظت NO_3^- در محلول نهایی چه قدر است؟ IRYSC.COM

$(H = ۱, N = ۱۴, O = ۱۶)$

- الف) $۱/۶۸$ ب) $۲/۱۶$ ج) $۵/۸$ د) $۰/۹$

(۲۱) غلظت M^+ در محلولی به حجم ۱۰۰ mL که از حل شدن کامل $۱/۷۴$ گرم نمک M_2SO_4 در آب حاصل شده است برابر $۰/۲$ مولار است. جرم اتمی M کدام است؟ IRYSC.COM

- لف) ۲۳ ب) ۳۹ ج) $۸۵/۵$ د) ۷

(۲۲) ۲۰۰ میلی لیتر از یک محلول با $۹/۸$ گرم نمک آبدار $Na_2CO_3 \cdot xH_2O$ درست شده است. اگر غلظت Na^+ برابر $۰/۵$ مولار باشد، تعداد x در نمک آبدار کدام است؟ IRYSC.COM

- الف) ۵ ب) ۲ ج) ۴ د) ۱۰

(۲۳) نقطه‌ی جوش کدام محلول آبی از بقیه بالاتر است؟ IRYSC.COM

- الف) $۱/۰$ مولال شکر ب) $۱/۰۲$ مولال اتانول ج) $۱/۰۲$ مولال Na_2SO_4 د) $۰/۰$ مولال اتانول

(۲۴) اگر در فشار 1atm و دمای ۰°C همه‌ی مولکول‌های اوزون را روی سطح زمین جمع کنیم، لایه‌ای به ضخامت ۳mm تشکیل می‌دهد. بر این اساس بر فراز هر متر مربع از سطح زمین چند مول اوزون وجود دارد؟ IRYSC.COM

- الف) $۱/۳$ ب) $۱/۳ \times 10^{-۲}$ ج) $۱/۳ \times 10^{-۴}$ د) $۰/۱۳$

(۲۵) میزان افزایش نقطه‌ی جوش آب در محلول $۱۰/۰$ مولال A دقیقاً نصف این میزان در محلول $۱۵/۰$ مولال B است. A و B به ترتیب از راست به چپ کدام‌اند؟ IRYSC.COM

الف) $Ca(NO_3)_2$ و $Fe(NO_3)_2$	ب) $Ca(NO_3)_2$ و $NaNO_3$
ج) $Fe(NO_3)_2$ و $Ca(NO_3)_2$	د) $NaNO_3$ و $Ca(NO_3)_2$

چگالی محلول $\frac{1}{8}$ مولال H_2SO_4 در آب برابر $\frac{1}{25}g/cm^3$ است. مولاریتهٔ این محلول چند است؟ IRYSC.COM (۲۶)
 $(H_2SO_4 = 98g/mol)$

- الف) $5/1$ مولار ب) $4/1$ مولار ج) $8/5$ مولار د) $6/8$ مولار

انرژی جنبشی یک ذره از رابطهٔ $\frac{1}{3}MV^2$ به دست می‌آید. در دمای اتاق متوسط سرعت مولکول‌های N_2 چند برابر متوسط سرعت مولکول‌های O_2 است؟ IRYSC.COM (۲۷)

- الف) $1/00$ ب) $1/07$ ج) $0/93$ د) $1/14$

کدام عوامل باعث افزایش انحلال پذیری گازها در آب می‌شود؟ IRYSC.COM (۲۸)

- الف) کاهش دمای آب و کاهش فشار گاز
 ب) افزایش دمای آب و افزایش فشار گاز
 ج) کاهش دمای آب و افزایش فشار گاز
 د) افزایش دمای آب و کاهش فشار گاز

کدام نمک در آب محلول است؟ IRYSC.COM (۲۹)

- الف) $BaSO_4$ ب) Rb_2PO_4 ج) $PbCl_2$ د) $CaCO_3$

ضریب وانت‌هوف در کدام محلول از همه بزرگ‌تر است؟ IRYSC.COM (۳۰)

- الف) Na_2PO_4 ب) $NaCl$ ج) Na_2PO_4 د) $NaCl$

مطابق جدول زیر، یک نمونه گاز N_2 طی فرایندی از حالت (۱) به حالت (۲) رسیده است. نسبت $\frac{P_2}{P_1}$ برابر است با: IRYSC.COM (۳۱)

	حالت (۱)	حالت (۲)	خاصیت
	450	350	دما (کلوین)
	40	28	حجم (لیتر)
	P_2	P_1	فشار (کیلوپاسکال)

- الف) $0/90$ ب) $1/11$ ج) $0/54$ د) $1/84$

اگر 54 گرم محلول سیر شدهٔ $AgNO_3$ در آب $20^\circ C$ را تا دمای $60^\circ C$ سرد کنیم، مقداری $AgNO_3$ تهنشین می‌شود. چند گرم آب $20^\circ C$ باید به این ظرف اضافه کنیم تا دوباره کل $AgNO_3$ تهنشین شده در محلول حل شود؟ (حلالیت $AgNO_3$ در دمای $60^\circ C$ و $20^\circ C$ به ترتیب 240 و 216 گرم در 100 گرم آب است).

- الف) $20/3$ ب) $10/0$ ج) $12/7$ د) $10/4$

عنصر $_{29}Cu$ دارای چند الکترون با عدد کوانتمی مغناطیسی $m_\ell = +1$ می‌باشد؟ IRYSC.COM (۳۳)

- الف) 4 ب) 5 ج) 6 د) 3

فرمول شیمیایی باریم پراکسید کدام است؟ IRYSC.COM (۳۴)

- الف) BaO ب) BaO_2 ج) $Ba(O_2)_2$ د) Ba_2O_2

چه تعدادی از گونه‌های زیر، با رعایت قاعدهٔ هشت‌تایی دارای یک پیوند دوگانه است؟ IRYSC.COM (۳۵)

- الف) CH_2O ب) C_2H_2 ج) $NOCl$ د) $SOCl_2$ ه) $POCl_3$ ز) $COCl_2$

- الف) 6 ب) 4 ج) 5 د) 3

در کدام گزینه عدد اکسایش دو عنصری که زیر آنها خط کشیده شده است، یکسان است؟ IRYSC.COM (۳۶)

(د) NaF_2 و CaH_2 (ج) $ClBr_2$ و ClF_3 (ب) NH_4NO_3 و OCl_2 (الف) OF_2 و ClO_2

توصیف کدام عدد کوانتمی نادرست است؟ IRYSC.COM (۳۷)

(الف) تعداد اوربیتال‌ها: m_ℓ
 (ج) شکل فضایی اوربیتال: ℓ
 (ب) اندازه‌ی اوربیتال: n :
 (د) جهت گردش الکترون حول محور خود: m_s

پس از گرم کردن $16/5$ گرم از یک جسم جامد متبلوری به فرمول $XSO_4 \cdot 2H_2O$ ، مقدار $4/08$ گرم نمک بی‌آب به دست می‌آید. X کدام عنصر است؟ IRYSC.COM (۳۸)

(د) ^{137}Ba (ج) ^{88}Sr (ب) ^{40}Ca (الف) ^{23}Na

کدام عبارت نادرست است؟ IRYSC.COM (۳۹)

(الف) پرتوهای X که قدرت نفوذ بسیار زیادی دارند با تاباندن پرتوهای کاتدی روی یک آند فلزی به دست می‌آیند.
 (ب) ایزوتوپ‌های یک عنصر به دلیل داشتن عدد اتمی مشابه، خواص شیمیایی مشابه دارند.
 (ج) پرتو β ، بخشی از پرتوی رادیواکتیو است که از ورق کاغذ به راحتی عبور می‌کند.
 (د) فلوئورست ماده‌ای است که تابش نور از آن، پس از قطع شدن نور ادامه می‌یابد.

$\frac{\Delta S}{\Delta H}$ یک واکنش مورد مطالعه مثبت و مستقل از دما فرض می‌شود و نسبت $0/0025 K^{-1}$ را برای آن در نظر می‌گیریم. معلومات کدام سطر از جدول با توجه به آن و دمای داده شده به طور دقیق درست است؟ IRYSC.COM (۴۰)

۵۰۰ K	۴۰۰ K	۳۰۰ K	
$\Delta G < 0$	$\Delta G = 0$	$\Delta G > 0$	(الف)
$\Delta G >$	$\Delta G =$	$\Delta G <$	(ب)
$\Delta G < 0$	$(T\Delta S - \Delta H) > 0$	$\Delta G > 0$	(ج)
$\Delta G >$	$T\Delta S = \Delta H$	$\Delta G <$	

برای تبدیل ۱ گرم آب با دمای $10^{\circ}C$ به بخار آب با همان دما، 540 کالری گرما در فشار ۱ اتمسفر مصرف می‌شود. آنتالپی مولی بخار به میزان چند کالری از آنتالپی مولی آب مایع در دمای داده شده بیشتر است؟ IRYSC.COM (۴۱)

$(H = ۱, O = ۱۶)$

(د) 540 (ج) 9720 (ب) 5400 (الف) 10800

گرمای تشکیل اوزون، $O_3(g)$ ، از اکسیژن، $O_2(g)$ ، برابر با $143 kJ/mol$ است. از تجزیه‌ی 488 لیتر گاز اوزون به اکسیژن چه مقدار گرما به ژول در شرایط یکسان آزاد می‌شود؟ (حجم داده شده در شرایط STP است. قدر مطلق گرمای آزاد شده مورد نظر است). IRYSC.COM (۴۲)

(د) 2860 (ج) 4300 (ب) 2860 (الف) 286

از سوختن کامل ۱ گرم مخلوط گازی شامل (g) و $H_2(g)$ در اکسیژن در آزمایشگاه، $6/0$ کیلوژول گرما آزاد می‌شود. نسبت مولی $\frac{H_2(g)}{CH_4(g)}$ در مخلوط گازی داده شده کدام است؟ می‌دانیم که گرمای سوختن (g) و $H_2(g)$ در همان شرایط به ترتیب برابر $9/142$ و $6/55$ - کیلوژول بر گرم است.

$(H = 1, C = 12)$

- الف) ۲ ب) ۱ ج) ۳ د) ۴

آنالیپی تفکیک پیوند $H - F$ در $HF(g)$ بر حسب کیلوژول بر مول کدام است؟ (می‌دانیم که گرمای تشکیل $HF(g)$ برابر با kJ/mol $271 - 221$ و آنالیپی تفکیک پیوند $H(g) - F(g)$ به ترتیب 436 و 158 کیلوژول بر مول است).

- الف) $432/5$ ب) 568 ج) 550 د) 426

یک سامانه‌ی بسته در فشار ثابت گرمایی برابر با $cal/500$ دریافت می‌کند و کاری برابر با W انجام می‌دهد به طوری که تساوی $cal/400 \Delta E = 400$ برای آن برقرار می‌شود. نسبت $\frac{\Delta E}{W}$ ممکن است؟

- الف) $+1/25$ ب) -5 ج) $-1/25$

یک سامانه‌ی بسته با مبادله‌ی گرمایی q_1 و کار W_1 از یک حالت آغازی (۱) با انرژی درونی E_1 به یک حالت بعدی (۲) با انرژی درونی E_2 تحول می‌یابد و سپس با مبادله‌ی گرمای دیگری (q_2) و کار دیگری (W_2) به همان حالت آغازی (۱) رمی‌گردد. کدام گزینه در مورد آن درست است؟

- الف) $q_1 + W_1 = q_2 + W_2$
ب) $q_1 + W_1 + W_2 = 0$
ج) $q_2 - q_1 = W_2 - W_1$
د) $W_1 + W_2 = q_1 + q_2$

همان گونه که یک سامانه‌ی بسته دارای انرژی درونی (E) است، دارای آنالیپی (H) است. به طوری که $E = E_{سامانه}$ و $H = H_{سامانه}$. با توجه به آن، کدام گزینه بدون قید و شرط درست است؟ (V حجم سامانه و P فشار روی آن است).

- الف) $\Delta H = \Delta E$ ب) $\Delta E > \Delta H$ ج) $\Delta H = q$

کدام مورد در ردیف سوخت‌های فسیلی نیست؟

- الف) گاز طبیعی ب) زغال سنگ ج) نفت

کدام گزینه نادرست است؟

- الف) استفاده از انرژی هسته‌ای و خورشیدی یکی از راههای کنترل آلودگی است.

ب) اوزون (O_3) در برابر فرابنفش ناپایدار است.

ج) ایجاد باران اسیدی در نتیجه‌ی تشکیل سولفوریک اسید در هوای آلاندی نوع اول است.

د) در ردیف گازهای مهم گلخانه‌ای هستند.

تشکیل استلاتکتیت و استلاگمیت در برخی غارها نتیجه‌ی کدام فرایند است؟

- الف) تبدیل کلسیم هیدروکسید به کلسیم اکسید در سقف و در کف غارها

ب) تشکیل محلول فوق سیر شده از حل شدن نمکهای موجود در زمین در آب‌های زیرزمینی

ج) تشکیل رسوب سدیم کلرید در سقف و در کف غرها

د) تبدیل کلسیم هیدروژن که بنات محلول در آب به کلسیم کربنات نامحلول در آب

(۵۱) انحلال پذیری سدیم کلرید در آب در دمای 20°C ۲۸ گرم سدیم کلرید در 100°C ۱۰ گرم آب است. چند گرم سدیم کلرید از ۴۶ گرم محلول سیر شده‌ی آن در آب در دمای داده شده قابل حصول است؟

الف) ۲۰/۲۱

ج) ۱۹/۰۰

ب) ۱۷/۴۸

د) ۱۲/۶۷

(۵۲) ظرفیت گرمایی ویژه‌ی آب مایع برابر با $\frac{J}{\text{g} \cdot ^{\circ}\text{C}}$ است. چه مقدار گرما بر حسب کیلوژول برای بالا بردن دمای ۱ کیلوگرم آب مایع از 5°C به 15°C لازم است؟

الف) ۴۱۸۵۰

ج) ۴۱۸۵

ب) ۴۱/۸۵

د) ۴۱۸/۵

(۵۳) نقطه‌ی جوش کدام ترکیب از همه بالاتر است؟

 $\text{CH}_2\text{CH}_2\text{CH}_2\text{CH}_2$ CH_2OH CH_2F_2 CH_2NH_2

(۵۴) دسته‌های از ترکیبات آلی که در ساختار آنها گروه $\text{O} = \text{C} = \text{O}$ متصل به نیتروژن وجود داشته باشد، آمید نامیده می‌شوند. برای ترکیبی با فرمول بسته‌ی $\text{C}_2\text{H}_7\text{NO}$ چه تعداد ساختار آمیدی می‌توان در نظر گرفت؟

الف) ۳

ج) ۴

ب) ۲

د) ۵

(۵۵) اگر تحت شرایط مناسب ۲ اتم هیدروژن در بوتان نرمال با کلر جایگزین شود، احتمال تشکیل چند ایزومر ساختاری وجود دارد؟

الف) ۵

ج) ۳

ب) ۲

د) ۶

(۵۶) ترکیبی با فرمول بسته‌ی $\text{C}_{14}\text{H}_{10}$ یک هیدرو کربن بنزوئیدی است که فقط شامل حلقه‌های بنزنی است. چند ایزومر ساختاری می‌توان برای آن در نظر گرفت؟

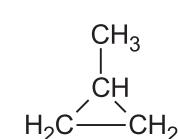
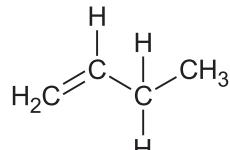
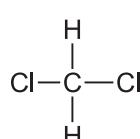
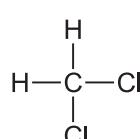
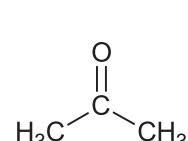
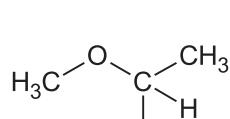
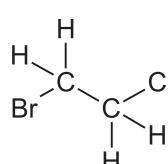
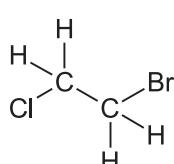
الف) ۳

ج) ۲

ب) ۱

د) ۴

(۵۷) در شکل زیر چند ایزومر دیده می‌شود؟

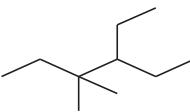
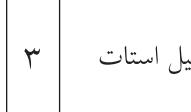
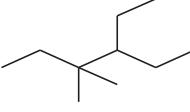
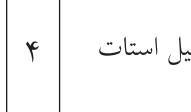
الف) ۱

ج) ۳

ب) ۲

د) ۴

نام کدام ترکیب‌ها درست است؟ IRYSC.COM (۵۸)

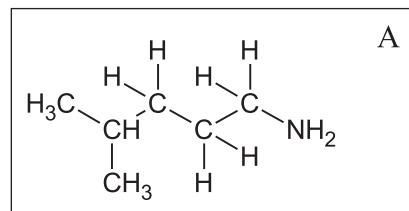
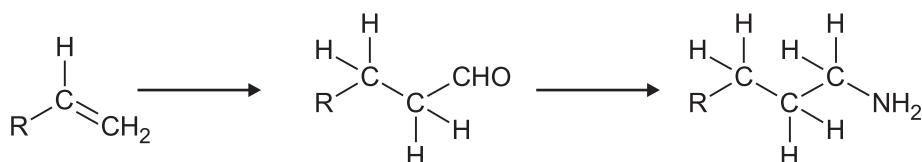
۴- اتیل - ۳،۳ - دی متیل هگزان 	۳	اتیل استات $\text{CH}_3\text{COOCH}_2\text{CH}_3$ 	۱
۳ - اتیل - ۴،۴ - دی متیل هگزان 	۴	اتیل استات $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{COOCH}_2\text{CH}_3$ 	۲

د) ۱ و ۴

ج) ۲ و ۴

ب) ۱ و ۳

الف) ۲ و ۳

اگر تبدیلات زیر تحت شرایط مناسب امکان‌پذیر باشد برای تهییه A کدام آلکن مورد نیاز است؟ IRYSC.COM (۵۹)

د) ۳ - متیل - ۱ - پتن

ب) ۳ - متیل - ۱ - بوتن

ج) ۴ - متیل - ۱ - پتن

الف) ۲ - متیل - ۲ - بوتن

کدام گزینه فراورده‌ی B را در معادله‌ی واکنش زیر به درستی نشان می‌دهد؟ IRYSC.COM (۶۰)